

Skautai reikalingi mokyklai

Dr. Julius Šalkauskas

Lietuvių skautų sąjungos Akademinio skautų sąjūdžio pirmininkas

Daugelio mokytojų pageidavimai mokykloje įkurti skautų būrelį paskatino mane pateikti pedagogams apmąstymų apie pasaulinį skautų judėjimą, paraginti mokyklų vadovus atverti mokiniams duris į skautystę.

Jaunuolis duoda įžodį

Jaunuolis, duodamas skauto įžodį, prisiekia: „Brangindamas savo garbę pasižadau: 1. Tarnauti Dievui ir Tėvynei. 2. Padėti artimui. 3. Vykdyti skautų priesakus.“ Šie priesakai atitinka gyvenime pritaikytą krikščionybės Dekalogą. Ateistai į skautus neturėtų būti priimami. Stojantieji į skautus galėtų išpažinti bet kurią monotėstinę religiją, t. y. pripažįstančią vieną Dievą.

Skautų pagrindiniai priesakai šie: 1. Skautas tiesus ir laikosi savo žodžio. 2. Skautas ištikimas Dievui ir Tėvynei. 3. Skautas naudingas ir padeda artimui. 4. Skautas – draugas savo artimui ir brolis kitam skautui. 5. Skautas mandagus ir riteriškas. 6. Skautas – gamtos draugas. 7. Skautas paklusnus savo tėvams ir vyresnybei. 8. Skautas linksmas, susivaldo ir nepraranda vilties. 9. Skautas tautus. 10. Skautas blaivus ir skaitus savo mintimis, žodžiais ir veiksmais. Skautų statutuose yra ir geležinis įstatas: skautas sąžiningai atlieka visas savo pareigas. Todėl neabejotinai skautų judėjimas, įgyvendindamas savo priesakus, užpildo mokyklinio ugdymo spragas.

Žvilgsnis į praeitį

Skautų judėjimą 1907 m. Anglijoje įkūrė lordas generolas R.Baden-Pauelis. Lietuvoje pirmuosius skautus 1918 m. subūrė Petras Jurgėla-Jurgelevičius. Lietuvos skautų sąjunga (LSS) labai išplito ir sėkmingai veikė Lietuvos mokyklose ir visuomenėje. 1989 m. LSS buvo atkurta, o 1996 m. iš jos dalies buvo sukurta Lietuvos skautija (LS). Šiuo metu turime apie dešimt įvairių nepriklausomų skautų organizacijų, kurios gal kiek skirtingai siekia tų pačių skautystės tikslų. Dvi iš jų – LS ir LSS – gausiausias ir įtakingiausias. LS, kaip ir Euroskautai, labiau bendradarbiauja su Europos skautų organizacijomis, o LSS pasižymi patriotišku.

Dauguma Lietuvos skautų – sausumos skautai, stovyklaujantys ir kiau-

Ukmergės r. Siesių vidurinės mokyklos skautų vadovė Zinaida Astrauskaitė, daugiau kaip 20 metų vadovaujanti skautams, tvirtina, kad mokykla be skautų tolygi miškui be gegutės.

Martyno Vidzbelio nuotrauka

jantys sausuma Lietuvoje ir užsienyje. Abiejose didžiausiose organizacijose (LS ir LSS) yra ir jūrų skautai, kurie šalia bendrų skautiškų įgūdžių mokosi buriuoti, irkluoti, gelbėti vandenyje, navigacijos, signalizacijos ir kitų jūrinių mokslų. Jachtos kapitonas Algimantas Patašius įsteigė „Laisvosios jūros“ fondą, skirtą remti jūrines jaunimo organizacijas, pirmiausia – jūrų skautus. Šio fondo pastangomis jūrų skautų bazėje Žydiškėse, prie Skaisčio ežero (Trakų apylinkėse), turime 6 sportines jachtas, porą paprastų gelbėjimo valčių ir kariuomenės dovanotas kelias desantines valtis, kuriomis jūrų skautai organizuoja keliones Nerimi ir Nemunu į Kuršių marias. Rengiamo buriavimo kursai ir praktiniai mokymai Skaisčio ežere. Priimame visus norinčiuosius iš visų skautų organizacijų. Jūrų skautai, pramokę buriavimo, turi galimybių su patyrusiais buriuotojais išplaukti jachtomis ir į atvirą jūrą. Kiekvienas skautas įpranta gyventi gamtoje, apsieti be civilizacijos siūlomų patogumų bei pramogų. Jūrų skautai, į kuriuos priimami vyresni vaikai (nuo 10 metų), susiduria su vėjų ir bangų stichija. Tai ugdo drąsą, ryžtą ir ištvermę. Šių savybių skautams ir mokykliniam jaunimui neretai trūksta.

Trys šakos

LSS organizacija susideda iš trijų šakų – brolijos, seserijos ir Aka-

deminio skautų sąjūdžio (ASS). Pastarojo tikslas laikytis geriausių Lietuvos skautystės tradicijų ir perimti jas iš vyresniųjų ASS narių, puoselėti mokslo žinias, keistis jomis seminaruose, diskusijose ir skleisti tarp skautų. Tačiau svarbiausias skautijos uždavinys yra visapusiškas fizinis, kultūrinis, moralinis (dvasinis) ugdymas ir ugdymasis – tai apibrėžia skauto garbė ir įsipareigojimas skautystės įstatams. Skautų šūkis „Dievui, Tėvynei ir artimui“ primenamas kiekvieną kartą skautams sveikinantis kairiąja ranka (riteriai, sveikindamiesi ir rodydami vienas kitam pasitikėjimą, padėdavo skydą į šalį), o dešiniąją saliuotuoju trimis pirštais. Mano tėvas, prof. Stasys Šalkauskis, dalyvavęs kartu su P.Jurgėla ir jo bendražygiais rengiant lietuvišką skautų Statuto versiją, savo pranešime-straipsnyje „Skautai ir pasaulėžiūra“ 1926 m. rašė: „Skautų reikalas man yra savas ne tik kaip pedagogui, bet ir kaip lietuviui patriotui, kuris gali daug tikėtis iš skautų savo kraštui, tautai ir dvasiniam jos kilimui, garbingam sugyvenimui su kitomis tautomis.“ (žr. S.Šalkauskis, Raštai V, psl. 247–273). Tikėsime, kad besivienijantis skautų judėjimas, plisdamas mūsų mokyklose ir visuomenėje, šias viltis pateisins. Kviečiame mokytojus, mokinius ir visus, kuriems artimi skautų idealai, prisijungti.

Vaikus skatina vartoti pieną

Žemės ūkio ministerija prasidėjus naujiems mokslo metams ragina darželius ir mokyklas įsitraukti įgyvendinant paramos priemonę „Pienas vaikams“. Ši parama skatina vaikus vartoti pieno produktus ir valgyti kuo įvairesnį maistą. Remdama gerų maitinimosi įgūdžių, išlikiančių visą gyvenimą, ugdymą, priemonė atlieka ir švietėjišką vaidmenį.

Parama mokama tiek iš nacionalinio, tiek iš Europos Sąjungos biudžeto. Priemone „Pienas vaikams“ siekiama, kad vaikai,

lankantys ikimokyklinio ugdymo įstaigas ir bendrojo lavinimo mokyklas, galėtų pigiau nusipirkti tam tikrų pieno produktų, o ikimokyklinio, priešmokyklinio amžiaus vaikai ir pradinukai kasdien gautų stiklinę pieno ar kito remiamo pieno produkto nemo kamai.

Šiuo metu Lietuvoje paramą gauna 201 darželis (lopšeliai-darželiai, darželiai-mokyklos), 118 mokyklų, 11 vaikų globos namų. Visose šiose įstaigose yra apie 51 tūkst. vaikų. Švietimo įstaigos, norinčios dalyvauti

priemonėje „Pienas vaikams“, turėtų kreiptis į VĮ Lietuvos žemės ūkio ir maisto produktų rinkos reguliavimo agentūrą (telefonai pasiteirauti: 8 52 685071, 8 52 685065).

ŽŪM inf.

Atnaujintos programos – kiekvienam mokytojui

Audronė Šuminienė

ŠMM Pagrindinio ir vidurinio ugdymo skyriaus vedėjo pavaduotoja

Nuo 2009 m. rugsėjo 1 d. pagal atnaujintas Bendrąsias programas mokysis 1, 3, 5, 7 ir 9 (gimnazijos I) klasių mokiniai, o nuo 2010–2011 m. – visi 1–10 (gimnazijos I, II) klasių mokiniai.

Atsižvelgta į pageidavimus

Atnaujintos pradinio ir pagrindinio ugdymo bendrosios programos – pagrindinis ugdymo turinį reglamentuojantis dokumentas, apibrėžiantis, kaip ir kokių rezultatų siekiant ugdomi mokiniai.

Atsižvelgdama į mokytojų pageidavimus, Švietimo ir mokslo ministerija išleido atnaujintas Bendrąsias programas atskirais leidiniais pagal dalykų sritis. Kiekvieną leidinį sudaro Bendrųjų programų įvadas, srities dalykų programos (pvz., gamtos mokslų srities – biologijos, chemijos ir fizikos dalykų programos), bendrųjų kompetencijų ir gyvenimo įgūdžių ugdymo sritis, jungianti integruojamas programas, įgyvendinama per visų dalykų pamokas, neformaliojo ugdymo ir mokyklos bendruomenės veiklą. Tokie atnaujintų programų leidiniai pasieks kiekvieną Lietuvos mokytoją, dirbantį su 1, 3, 5, 7 ir 9 (gimnazijos I) klasėmis.

Nemokamas švietimo informacijos telefonas

Pradėjo veikti švietimo informacijos linija 8 800 10118, kuria TEO tinkle esančiu telefonu galima skambinti nemokamai. Telefonu darbo dienomis nuo 9 val. iki 17 val. galima pasiklausti įvairių su švietimu susijusių klausimų, pranešti apie mokyklos nelankančius vaikus.

Pernai per mėnesį sulaukta beveik pusantro tūkstančio skambučių. Aktyviausiai skambino tėvai, susirūpinę dėl mokinių aprūpinimo mokymo priemonėmis, vežiojimo į mokyklą, socialinės paramos. Mokytojai teiravosi apie pedago-

Mokymo sritims – atskiri leidiniai

Tikimės, kad atnaujintos Bendrosios programos bus mokytojo darbo knygos, padėsiančios planuoti ugdymo turinį, numatyti pamokos uždavinius, mokinių pasiekimus. Programų leidiniuose pamažu galėtų rasti pačių mokytojų įrašai, pastebėjimai: kaip sekėsi ugdyti programose numatytus mokinių pasiekimus, kokie mokymosi uždaviniai numatyti mokinių pasiekimams ugdyti buvo keliami pamokoje ar ugdymo gairių papildymai.

Atnaujintose dalykų bendrosiose programose apibrėžiami mokinių pasiekimų lygiai – patenkinamas, pagrindinis ir aukštesnysis, aprašytas mokinių pasiekimų vertinimas. Tikimės, kad mokytojams tai suteiks saugumo modeliuojant ugdymo turinį ir organizuojant procesą.

Skatins bendradarbiauti

Atnaujintų bendrųjų programų leidiniai dalykų sritimis skatins mokytojų bendradarbiavimą, refleksią su kolegomis, ieškant sėkmingos pamokos receptų ar ne visai pavykusios priežasčių. Viliamės, kad mokiniai, mokydamiesi pagal atnaujintas Bendrąsias programas, patirs mokymosi džiaugsmą, o mokytojai įgis naujos pedagoginės patirties. Sėkmės kūrybiškai įgyvendinant atnaujintas Bendrąsias programas!

gų darbo apmokėjimo tvarką, darbu krūvius, domėjosi kvalifikacijos tobulinimo galimybėmis.

Galimybę šiuo numeriu skambinti nemokamai suteikė projekto rėmėjas – telekomunikacijų bendrovė TEO LT, AB. Nemokama švietimo informacijos telefono linija veikia jau septynerius metus.

Asmenys visais rūpinimais su švietimu susijusiais klausimais visus metus taip pat gali kreiptis į Švietimo ir mokslo ministerijos Vieno langelio tarnybą telefonu (8 5) 219 11 90.

ŠMM inf.

Mokysis tik lietuvių kalbos

◀ Atkelta iš 15 psl.

Aleksandrą mama atlydėjo į mokyklą iš Graikijos, Atėnų miesto, nes šioje mokykloje mokėsi jos vyresnysis sūnus. Prieš dvejus metus jie abu lankėsi Vilniuje ir buvo užsukę į šią mokyklą, nes rūpėjo pamatyti, kur brolis mokosi. Aleksandrui mokykla patiko, jis iš karto pareiškė norą čia mokytis, bet mama norėjo, kad jis baigtų pradinę mokyklą Graikijoje, kad truputį paaugtų, įgytų savarankiškumo. Šiais metais Aleksandras baigė pradinę mokyklą, jam dabar 12 metų. Berniukas drąsiai žengia pirmuosius žingsnius lietuviškoje mokykloje. Aš susirūpinau, kaip reikės su juo susikalbėti, nes berniukas kalba tik graikiškai ir truputį angliškai. Mama parūpino graikų žodynėlį,

klasės draugai kai kuriuos žodžius išverčia į anglų kalbą, ir jam puikiai sekasi, nes jis nori kuo greičiau išmokyti lietuvių kalbą.

Julija atvyko iš Ukrainos, Krymo, paraginta draugės Elvyros Čiurlionytės, kuri pernai mokėsi išlyginamojoje klaseje, o dabar su kitais klases draugais sėkmingai peržengė 9 klasės slenkstį. Oskaras į vieną dieną atvažiavo iš Latvijos, dalyvaudamas mainų programoje, nes panorė išmokyti lietuvių kalbą, kuri panaši į gimtąją. Jis žada Lietuvoje mokytis vienus metus, bet nori pasilikti studijuoti universitete. Kiti mokiniai atvyko iš tolimų Rusijos žemių.

Smagu matyti šių mokinių norą kuo greičiau išmokyti kuo daugiau lietuviškų žodžių, girdėti juos tariant pirmus lietuviškus garsus, jausti jų meilę ir pagarbą lietuvių tautai.